

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	— 28 kor. — fill.
Félévre	— 14 — .
Negyedévre	— 7 — .
Egy hónapra	— 2 — 40 .
—	
Egyes szám	— 10 fill.

PESTI NAPLÓ

A PRÓHIRDETÉSEK ÁRA:

Egyes szó 4 fillér,
vastagabb betűvel 6 fillér.

Hirdetések milliméter számításal. díjazás szerint.

Megjelenik hétről kivételével naponként, ünnepek után is.

Budapest, 1910.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Podmanicky-utca 12.

Péntek, október 28.

Inkompatibilis városatyák.

Budapest, október 27.

A városi gázgyár helyettes igazgatót kapott. Ma választotta meg a tanács s a választásból szívesen megállapítjuk, hogy Budapest törvényhatósága a gázszakértők tanácsa. A helyettes igazgató ugyanis szintén tagja a törvényhatóságnak, ami arra jó, hogy az igazgató és helyettese saját maguknak bizalmat szavazhassanak abban a testületben, mely a városi gázgyárnak fölöttes hatósága. Beösmérjük, hogy a két igazgatóval szemben semmi okunk sincs a bizalmatlanságra s lehet, sőt valószínű, hogy a gázgyár vezetői a maguk szavazata nélkül is megkapják a fővárostól a bizalmi nyilatkozatot. Azonban ezt a bizalmat csak mi előlegezhetjük, a gyár ügyének kifogástalan vezetését csak mi feltételezhetjük, mert mi nem vagyunk felelősek a gázgyárban előfordulható eseményekért. A tanácsnak más álláspontot kell elfoglalni. Ez a testület felelős Budapest közönségének a gázgyárért is. Felelősségének tudatában tehát nem lett volna szabad ezt az állást is olyan férfival betölteni, aki tagja annak a törvényhatóságnak, mely a gázgyár fölött a felügyeletet és ellenőrzést fogja gyakorolni. Önmagának senki sem lehet a fölöttes hatósága és ellenőre s ha a tanács figyelmen kívül hagyja a helyes közigazgatásnak ezt az alap-

elvét, úgy vagy a gázgyárat, vagy a felügyeletet nem veszi komolyan.

Csak a tanács és Budapest törvényhatósága nem akarja észrevenni, hogy mekkorát vétettek az összeférhetlenség szelleme ellen, amikor egy városi üzem élére két oly vezetőszemélyt állítottak, akiknek mindegyike tagja a városi törvényhatóságnak. Tudjuk, hogy a városatyák összeférhetlenségét nem szabályozza törvény s a törvényhatóságban az összeférhetlenséget csak az a szokás szabályozza, hogy a bizottsági tagok nem vehetnek részt olyan ügyek tárgyalásában, amelyeknél érdekelve vannak. Azonban nem a törvény az egyetlen erő, mely korrektségre kötelez. Előkelő jellemek nem csak a törvény, de a jó izlés paragrafusait is kötelezőnek tartják magukra s nem vétnek társadalmi felfogások ellen még az esetben sem, ha a törvény nem is áll őrt e felfogások mellett. Az pedig a legbrutálisabban nekiszalad a társadalmi felfogásnak és a közéleti erkölcsnek, hogy valakit, aki tagja a törvényhatóságnak, oly állásba nevezzenek ki, melynek javadalmazását a főváros pénztárából utalják ki. Ez a kinevezés a legszelídőbb polgároknak is fölébreszti a gyanút, hogy a főváros adminisztrációjában nincs minden rendben. Az egészséges ösztön olyasvalamit érez, hogy tanács és törvényhatóság sokkal szorosabb kapcsolatot tartanak fenn egymással, mint amilyen az egész-

séges közigazgatás érdekében kívánatos. Azt véljük látni, hogy a fővárosi törvény nem biztosít elég függetlenséget a tanácsosoknak a bizottsági tagokkal szemben. Függenek tőlük, mert az öt-évenként megismétlődő tisztujítás azt a hatalmat adja a bizottsági tagnak, hogy a választásnál megbuktassa a neki kellemetlenkedő vagy kedvében nem járó tanácsnokot. Ezek az autonómia hibái és káros következményei olyan társadalomban, ahol az emberek a közérdek szolgálatát azért keresik, hogy hasznára legyenek a magánérdeknek. És Budapest társadalmá nem dicsekedhetik azal, hogy csupa angyalt számlál tagjai sorában.

A főváros közönsége gunyos mosolylyal fogadja azokat a kinevezéseket, amelyekről az az impressziója, hogy azok nem a közjó érdekében történtek. Ezek az impressziók sokszor nem jogosultak s mi elhisszük, hogy most sincs semmi alapjuk. Valószínű, hogy a helyettes igazgató kvalitások, dolgában nem áll messze az igazgató mögött, tehát ő is nyereséget jelent új állásában a fővárosra nézve. De a tömeg szívesen gyanakszik. A múlt megtanította arra, hogy nálunk mindig közelebb jár az igazsághoz az, aki gyanusít, mint az, aki vakon bizik. A tömegléleknek ezzel a karakterével számolni kell, mert lehetetlen a népet úgy boldoggá tenni, ahogyan a nép nem akarja a boldogságot.

Bizonyos, hogy a tanács sokszor kényszerhelyzet előtt áll s nem mindig cselekedhetik úgy, ahogyan a közönség érdekében cselekedni szeretne. De éppen a kívülről betolakodó érdekcsoportok hatalmának letörésére s a tanácsosok függetlenségének biztosítására kell a törvényhatóság radikális részének követelni az összeférhetlenség szabályozását. Budapest ma ötvenmilliós budgettel dolgozik. A városi politika iránya a kommunális kezelés felé hajlik, tehát bizonyos, hogy a budget előbb-utóbb megkétszereződik. De hogyan erősödjék meg a főváros közönségének bizalma az olyan községi politika iránt, mely azt a látszatot kelti, hogy az üzemeknek városi kezelésbe vétele csak azért történik, hogy fővárosi bizottsági tagok jól dotált állásokhoz jussanak. Hiába védekeznek a városházon e föltevés ellen. Az események, intézkedések így hatnak s ezt a hatást nem lehet önérzetes nyilatkozatokkal eloszlatni. A nép a tetteket látja s a tettek ellentmondanak az önérzetes nyilatkozatoknak.

Budapest polgármestere csak minap mondotta Polónyi Gézának a törvényhatóság nyílt ülésén, hogy a fővárosi közigazgatásba többé nem tér vissza az a szellem, melyet Polónyi Géza szeretne. A polgármester nyilatkozatának szivesen tulajdonítunk olyan értelmet, mely a törvényhatóság radikális reformjával biztat. Mert mi a régi szellemet, melyet a polgármester kiirtásra talált érdemesnek, a régi korrupcióban látjuk megtestesülve. S ennek a korrupciónak legfőbb okozója az összeférhetlenségi esetek hiányos megállapítása volt. Budapest közönsége nem vár a törvényhatóságoktól se liberális, se reakciós politikát. Nem érdekli, hogy kinek milyen a politikai iránya. Jó közigazgatást akar s ezért az erényért örömet elnézné a bizottsági tagok politikai hibáit.